

משרד החינוך
המנהל למדע ולטכנולוגיה
הפיקוח על מגמות התקשורת

אוגוסט 2022
כ"ט בתמוז תשפ"ב

מסמך הערכות לפרויקט למ"ד תשפ"ג

מורות ומורים שלום רב,

במקביל לתמורות העתידות לחול על המקצועות הנלמדים בחטיבות העליונות, מקבל השנה פרויקט למד משנה תוקף בהיותו פרויקט חלוצי וחדשני המשלב כבר כשבע שנים מגוון מיומנויות ועולמות ידע ותוכן הזוכים להכרה ולהעדפה על פני השיטות הפדגוגיות המסורתיות.

אנו מקווים שאגרתם כוחות מחודשים לקראת שנת הלימודים תשפ"ג, להלן מספר הנחיות ועדכונים חשובים, ובראשם:

- **יום עיון למ"ד** יתקיים השנה ב-4 לדצמבר (יום א') באופן פיזי בתיכון יגאל אלון שבראשון לציון בשעות הבוקר. אנא היערכו להגעה ביום זה עם כל צוות המורים המלמד ומגיש לבגרות במסלול למ"ד.

לקראת קיום יום העיון תשלח אליכם הזמנה ליום העיון אותה תוכלו להציג בפני מנהלי/ות בית ספרכם.

ביום זה יוצגו מסקנות ותובנות חשובות שעלו מהערכת הבוחנים את העבודות ברמה הארצית, וכן נתעכב על ניסוחי דילמות והתמודדות עם המענה עליהן.

- מחונן למ"ד

בעינו עומד. יש להיצמד במדויק אל דרישות המחונן כפי שהן מפורטות בכל פרק בעבודה. מצ"ב מחונן למד תשפ"ג (נספח א').

- שאלות ירוקות

גם השנה, וכחלק מהמחונן, על התלמידים לשלב בעבודתם על פי בחירתם וכמובן, בהתאמה לפרקי העבודה, ארבע שאלות שהמענה עליהן יודגש בצבע ירוק. שימו לב – מקבץ השאלות הירוקות התעדכן ונוספו אליו מספר שאלות המתייחסות למושגים חדשים ב"תקשורת וחברה" לשנה"ל תשפ"ג: הגמוניה תרבותית, תקינות פוליטית, פוליטיקה של זהויות, תרבות הביטול.

מצ"ב מקבץ השאלות הירוקות (נספח ב')

▪ טופס אישור פרויקט:

טופס אישור הפרויקט נמצא כמיטיב עם התלמידים/ות בכך שהוא יוצר עבורם/ן שלד לעבודה מסודרת וכמו כן מאפשר למורה המלווה לעקוב אחר התקדמות ואיכות העבודה. לפיכך מומלץ לשלחו לתלמידים/ות באופן מקוון כמובן מיד עם תחילת השנה ולאפשר להם למלאו בד בבד עם התקדמותם.

קישור אל מקבץ הטפסים הכיתתי יישלח על ידי המורים המלווים את הפרויקט אל חנית, במטרה לקבל אישור יציאה לדרך (עד סוף דצמבר).

את תיק הפרוייקט יש להעלות לשילובית ולהשלים את הזמנת הבוחן עד סוף דצמבר.

מצ"ב טופס אישור הפרויקט (נספח ג')

בברכת שנה טובה ובריאות איתנה,

חנית דקל גרטמן,
רכזת פרויקט למ"ד

יוסי בר דוד,
מנהל תחום דעת (מגמות טכנולוגיות תקשורת)
מנהל מדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

נספח א'

משרד החינוך
המנהל למדע ולטכנולוגיה
הפיקוח על מגמת טכנולוגיות תקשורת

מחווון למ"ד תשפ"ג

שם הפרק	ניקוד	סעיפים מרכזיים בפרק	תיאור תתי הנושאים
מבוא	15	<p>רקע כללי על נושא העבודה</p> <p>רלוונטיות הנושא בתקשורת</p> <p>הצגת מכלול העבודה באופן תמציתי</p> <p>פרומו</p>	<ul style="list-style-type: none"> הצגת רקע רלוונטי לנושא העבודה תוך ציון המושגים המרכזיים שעליהם נשענת העבודה. כתיבת רציונל לכתיבת העבודה: נימוק לבחירת הנושא, החשיבות שבבחינת הנושא, העניין שהנושא מעורר. התייחסות לשלושה טקסטים תקשורתיים עדכניים המתייחסים לנושא העבודה הנבחר מזוויות מרובות תוך הפנייה אל הטקסטים בקישור. סיכום של הטקסטים והרלוונטיות שלהם לנושא. הצגה תמציתית של מכלול העבודה תוך התייחסות לחקר ואזכור הדילמות העולות ממנו. הכנת קדימון (פרומו) שיהווה גריון (טיזר) שמטרתו לעודד את הצופים להיכנס לנבכי העבודה ולקרוא אותה
רקע תיאורטי	20	<p>סקירה אקדמית</p> <p>סקירה מושגית</p>	<ul style="list-style-type: none"> סקירה תיאורטית של שלושה מאמרים אקדמיים מהספרות המקצועית וסיכום של הטענות המרכזיות העולות מכל מאמר, הסבר הרלוונטיות של כל מאמר לנושא העבודה. מכל מאמר יבחר התלמיד ציטוט/פסקה שמצאה חן בעיניו וינמק את בחירתו בה. בחירת חמישה מושגים משמעותיים מתוך תוכנית הלימודים הבאים לידי ביטוי בעבודה. הסבר של כל מושג והסבר הזיקה (הרלוונטיות) שלו לנושא העבודה.

	ביבליוגרפיה		
<p>הסבר של החקר ומטרתו:</p> <ul style="list-style-type: none"> פרוט של שדה המחקר, תקופת המחקר, שאלות "המסרק" ושאלת החקר הראשית שמובילה אותן. הפעלת שאלות "המסרק" על הטקסטים שנבחרו כשדה המחקר. הצגת הממצאים ודיון מעמיק בהם: <ul style="list-style-type: none"> מה נמצא בחקר? מה המשמעות של הממצאים שעלו מן החקר? הצעת פרשנות והסברים לממצאים (על מה זה מלמד?) 	<p>מתודולוגיית החקר</p> <p>ביצוע החקר</p> <p>ממצאי החקר</p>	25	חקר
<ul style="list-style-type: none"> סיכום העבודה ומסקנות כלליות: מה בדקתי? מה מצאתי? מה דעתי על מה שמצאתי? התהליך שעברתי. התייחסות לאוריינות תקשורתית ואוריינות אזרחית/חברתית: מה למדתי על התקשורת? מה מקומה/תפקידה/פעולתה בחברה. ניסוח הדילמה המרכזית שעולה מהעבודה או ניסוח של מספר שאלות דילמה העולות מהעבודה (מנקודות מבט שונות): הצגת הדילמה/דילמות הסבר הרווח וה"מחיר" שעולים מכל פתרון/הכרעה בדילמות. הכרעה אישית: מהי הכרעתי בדילמה/ות שהצגתי? יש להציג הכרעה מנומקת. 	<p>סיכום ומסקנות</p> <p>אוריינות תקשורתית ואוריינות אזרחית/חברתית</p> <p>דיון בדילמות הנובעות מן החקר</p> <p>פתרונות אפשריים לדילמות שאלת ה"רווח" ו"המחיר"</p> <p>הכרעתי המנומקת</p>	20	סיכום ודיון בדילמות

<ul style="list-style-type: none"> • העבודה מוגשת בבלוג ברשת- מעטפת דיגיטלית בעיצוב גרפי אטרקטיבי. • בעמוד הראשי יוצגו : שם הדילמה שם התלמיד שם המקצוע סמל השאלון. • הבלוג מחולק לקטגוריות על פי פרקי המוחון. • בבלוג קיימים קישורים לטקסטים האקדמיים והתקשורתיים בהם נעשה שימוש. 		5	נראות
<ul style="list-style-type: none"> • התלמיד יציג את עיקרי עבודתו במשך כ-5 דקות בפני בוחן בליווי אמצעים ויזואליים לבחירתו. • שיחה עם הבוחן תוך התייחסות ספציפית לפרקי העבודה ולפרויקט כולו. • הבוחן ינהל את השיח וישאל שאלות רלוונטיות להתרשמות והערכה כוללת. • מענה בעל פה על שלוש שאלות אורייניות שישאלו על ידי הבוחן מתוך רשימת השאלות שפורסמה ע"י הפיקוח. 		15	הגנה על הפרויקט

הערות:

1. משך הבחינה יתחלק באופן הבא :

5 דקות- הצגה מילולית של הפרויקט ע"י התלמיד.

40 דקות - שיחה עם הבוחן במהלך הבחינה האישית.

2. הנבחן יתייחס בעבודתו לארבע שאלות מתוך מאגר השאלות על הזירות וישלבן בתוך העבודה לפי הבנתו תוך הבלטתן בצבע ירוק.

העדר של כל אחת מהתשובות – תפחית 3 נק' מהציון הסופי.

נספח ב'

שאלות ירוקות -

שאלות מתוך זירות הלימוד

חלון לזירות

1. הסבר/י כיצד המושג חופש ביטוי, פלורליזם או רב-תרבותיות באים לידי ביטוי בדילמה שבעבודתך?
2. הסבר/י מה החשיבות של "שוק חופשי של דעות" לחיים במדינה דמוקרטית?
3. הסבר/י כיצד קשרי "הון שלטון עיתון" פוגעים בדמוקרטיה וכיצד הם באים לידי ביטוי בעבודתך.
4. הסבר כיצד המושגים- תקשורת מסחרית או תקשורת ציבורית באים לידי ביטוי בנושא העבודה ובדילמה שבמרכזה?
5. הסבר/י מהי "בעלות צולבת" וכיצד היא באה לידי ביטוי בדילמה שבעבודתך.
6. התיאוריות הביקורתיות מייחסות השפעה לשיקולים כלכליים על תוצרי התקשורת. כיצד לדעתך משפיע השיקול הכלכלי על מקרי הבחון אותם בדקת בעבודתך?
7. הסבר/י את המושג "תקשורת כרשות רביעית" וכתוב מה החשיבות של פעילות התקשורת כרשות רביעית בחברה דמוקרטית. כיצד בא לידי ביטוי תפקידה של התקשורת כרשות רביעית בעבודתך?
8. הסבר את המונח: אחריותיות התקשורת. מה החשיבות שיש לאחריותיות התקשורת במדינה דמוקרטית?
9. הסבר/י מהי אתיקה עיתונאית ומה חשיבותה. האם בעבודתך זיהית נאמנות לכללי האתיקה או חריגה מהם? נמק/י.
10. מהם "פייק ניוז" ומה הסכנה שבהפצת "פייק ניוז"? הסבר/י מדוע תופעה זו נפוצה בעיקר בעידן הדיגיטלי?
11. על פי שלב החקר שביצעת בעבודתך, הסבר כיצד התקשורת תורמת ל"הבניית המציאות" בקרב קהל צרכניה.
12. כתוב/י מהי ההגמוניה התרבותית אותה משליטה התקשורת? הסבר תשובתך בהתבסס על הטקסטים שבהם עשית שימוש בעבודה.

13. הסבר/י כיצד בא לידי ביטוי המושג "פוליטיקה של זהויות" בעבודתך?
14. מהי תקינות פוליטית? הצג/י מתוך עבודתך דוגמא לאופן שבו עשו דמויות בתקשורת שימוש ב"תקינות פוליטית", וכתוב/כתבי מה לדעתך יכולה להיות הסיבה לכך?
15. כתוב/כתבי כיצד בא לידי ביטוי המושג "פוליטיקה של זהויות" בעבודתך, והסבר/י מה החשיבות שאת/ה רואה בכך.
16. מהי תרבות הביטול? כתוב/כתבי כיצד אחת מן הדמויות בהן עסקת בעבודתך חוותה ביטול ומה היתה תרומתן של הרשתות החברתיות לתופעה זו?

זירה 1: להבין ולפרש את המציאות התקשורתית

17. הסבר/י את מרכיבי התהליך התקשורתית: מוען, ערוץ, מסר, נמען, רעש, השפעה, משוב. כיצד באים לידי ביטוי רכיבים אלו בעבודתך?
18. מהו מודל לאסוול? הסבר כיצד באים לידי ביטוי מרכיבי המודל בטקסט תקשורת אחד שחקרת.
19. הסבר/י את המודל התרבותי-סמיוטי וכיצד הוא בא לידי ביטוי באחד מהטקסטים התקשורתיים שחקרת בעבודתך.

זירה 2: גלובליזציה

20. כתוב/כתבי כיצד בא לידי ביטוי המושג גלובליזציה בעבודתך. מנה/י יתרון אחד וחסרון אחד של תופעת הגלובליזציה בהתייחס למקרי הבוחן שחקרת.
21. כיצד בא לידי ביטוי המושג גלוקליזציה בעבודתך?
22. כיצד בא לידי ביטוי המושג "אמריקניזציה" בעבודתך?
23. בעידן של רשתות חברתיות ושל תקשורת דיגיטלית-גלובלית – היכן לדעתך נמצא מוקד הכוח במקרה אותו בחנת: אצל ה"משתמש הפשוט" (האזרח) או אצל התאגידים הגדולים והגופים הפוליטיים? נמק.
24. מהי "ספירלת השתיקה"? הסבר/י כיצד "ספירלת השתיקה" יכולה לבוא לידי ביטוי במקרי הבוחן שבעבודתך, ומה עשויה/עלולה להיות השפעתה על הציבור?
25. הסבר/י את המושג "דטרמיניזם טכנולוגי". האם המושג בא לידי ביטוי בעבודתך? אם כן, כיצד?

זירה 3: הצגת המציאות בתקשורת: חדשות וצילום עיתונאי

26. הסבר/י שלושה קריטריונים לקביעת ערך חדשותי אשר באים לידי ביטוי בדילמה אשר עומדת בבסיס עבודתך.
27. מהו מודל קביעת סדר היום? באיזה אופן העלתה התקשורת לסדר היום את מקרי הבוחן ואת הדילמה שחקרת בעבודתך?
28. מהי הבנייה חברתית של המציאות? באיזה אופן מבנה התקשורת את המציאות על פי מקרי הבוחן שבפרק החקר בעבודתך?
29. מהי תיאוריית מרכז ופריפריה? כיצד באה לידי ביטוי תיאוריית "מרכז ופריפריה" בעבודתך?
30. מהו מסגור? כתוב כיצד "ממסגרת" התקשורת את המקרים אותם חקרת/את הדילמה העומדת בבסיס עבודתך, והאם המסגור הוא מגמתי לדעתך. נמק/י.

31. מהו עיתונאי שומר סף ומהו עיתונאי פרקליט? איזה משניהם בא לידי ביטוי בעבודתך? נמק'.
32. מהי חשיבותה של "עיתונות חוקרת"? כיצד בא לידי ביטוי המושג "עיתונות חוקרת" בעבודתך?
33. הצג/י את השוני שבין צילום עיתונות לצילום מגזיני, וכתוב איזה מבין שני סוגי הצילומים בא לידי ביטוי בעבודתך, וכיצד.
34. הסבר/י מהו צילום איקוני ומדוע לדעתך הוא מקבל מעמד מרכזי בחברה? מה מסמל הצילום האייקוני שבעבודתך?
35. הסבר/י מהי דנוטציה ומהי קונוטציה. בחר/י צילום אחד מתוך עבודתך וכתוב/כתבי כיצד עורכי העיתונים/המהדורות עשו שימוש בתצלום בכדי לעורר קונוטציה בקרב צרכני התקשורת

זירה 4 : הומור וסאטירה

36. הסבר/י כיצד יוצרת הסאטירה הבנייה חברתית של המציאות? הדגם/י על פי עבודתך.
37. תוכניות סאטירה למיניהן - הסבר/י באיזו מידה, לדעתכם, הן מבדרות את הציבור או מבקרות את הפוליטיקאים?
38. הסבר/י מהי חשיבותן של תוכניות סאטירה בחברה דמוקרטית?
39. הסבר/י מהי "הזכות לשם טוב", וכתוב/כתבי האם לדעתך נפגמת זכות זו בתוכניות הסאטירה? נמק והדגם על פי מקרי הבוחן שחקרת.
40. הסבר/י מהו תפקידה של הסאטירה בחברה דמוקרטית, ומה היה תפקידה במקרי הבוחן אותם חקרת.
41. הסבירו את התיאוריות של הומור: עליונות, הרפייה, אי-הלימה. כתבו כיצד תיאוריות אלו באות לביטוי במקרה הבוחן

זירה 5: תרבות דיגיטלית

42. הסבר/י כיצד בא לידי ביטוי המושג "תקשורת דיגיטלית" בעבודתך? (יש להתייחס בתשובה לכל ביטוי דיגיטלי)
43. הסבר/י מהו היתרון שבתקשורת הדיגיטלית על פני התקשורת המסורתית במקרה אותו בחנת?
44. האם לדעתך תקשורת דיגיטלית – המאפשרת קשר בין אנשים רחוקים – מעמיקה את הקשר בין אנשים או דווקא מרחיקה ביניהם? נמק/י
45. הסבר/י מהו פער דיגיטלי וכתוב/כתבי כיצד בא לידי ביטוי הפער הדיגיטלי בעבודתך. הצג סיבה אפשרית לפער הדיגיטלי בעבודתך, והשפעה אפשרית של הפער.
46. כיצד באים לידי ביטוי המושגים יליד דיגיטלי ומהגר דיגיטלי בעבודתך? כיצד בא לידי ביטוי בעבודתך הפער בין הדורות?
47. הסבירו את המושג "אבדן הילדות". האם לדעתך התקשורת הדיגיטלית מעצימה תופעה זו? נמק.
48. מהי "ספירלת השתיקה"? ש הטוענים כי עבור ילידים דיגיטליים, הצורכים את עיקר המידע שלהם מהרשתות החברתיות, קשה יותר להתקיים מצב כמו "ספירלת השתיקה". מה דעתך על טענה זו?

זירה 6: תוכניות מציאות (ריאליטי)

49. האם לדעתך תוכניות מציאות מעצימות סטריאוטיפים או פועלות להחליש סטריאוטיפים? הדגם/י על פי עבודתך.
50. מה סוד ההצלחה של תוכניות ריאליטי? האם תוכניות המציאות בהן עסקת בעבודתך, זכו להצלחה? אם כן, הסבר מדוע.
51. מהי פוליסימיות (טקסט פוליסימי)? הסבר כיצד בא לידי ביטוי המושג "פוליסימיות" בתוכניות מציאות, וכיצד הוא תורם לפופולאריות של תוכניות אלו?

זירה 7: קליפים מוסיקליים

52. הסבר/י באיזה אופן קליפים מוסיקליים מחזקים סטריאוטיפים או מערערים אותם?
53. הסבר/י מהו מגדר. כיצד המושג בא לביטוי בקליפים בכלל ובמקרי הבוחן שלכם בפרט? מה הקשר בין ייצוג מגדרי לבין הבניית מציאות?
54. הסבר/י מהו הקשר של קליפים מוסיקליים לתהליך החברות? כתוב כיצד לדעתך יכולים הקליפים בהם עסקת בעבודתך להשפיע על תהליך החברות.
55. מהי גישת "שימושים וסיפוקים"? הסבר אילו צרכים יכולים להתמלא כתוצאה מצפייה בקליפים בהם עסקת בעבודתך.

זירה 8: תקשורת ספורט

56. מהי גישת "שימושים וסיפוקים"? הסבר על אילו צרכים עונה הצפייה בשידורי ספורט במקרים אותם חקרת?
57. הסבר/י מה הקשר בין שידורי ספורט לתהליכי חברות? כיצד שידורי הספורט בהם עסקת בעבודה זו יכולים להשפיע על תהליך החברות?
58. באיזה אופן בא לידי ביטוי המושג "לאומיות" בשידורי הספורט? הדגם על פי עבודתך.
59. מהו מגדר? הסבר/י כיצד נושא הייצוג המגדרי בא לידי ביטוי בשידורי ספורט בכלל, ובעבודתך בפרט.

זירה 9: פרסום

60. הסבר את הקשר שבין פרסומות לבין "הבנייה חברתית של המציאות". כיצד יוצרות הפרסומות אותן בחנת בעבודתך הבנייה של המציאות?
61. מה התפקיד של פרסומות בתהליך החברות? הסבר על פי הפרסומות אותן בחנת בעבודתך.
62. מהו קמפיין חברתי ומהו קמפיין מסחרי? הסבירו איזה מבין שני סוגי הקמפיין בא לידי ביטוי בעבודה זו?
63. מהי תרבות צריכה? באיזה אופן מעודדת התקשורת את תרבות הצריכה? הדגימו על פי עבודתכם.
64. הסבר/י חיסרון אחד ויתרון אחד של הפרסום הסמוי וכתוב/י כיצד אחד מהם בא לידי ביטוי בעבודתך?

נספח ג'

משרד החינוך

המנהל למדע ולטכנולוגיה

הפיקוח על מגמות טכנולוגיות תקשורת

פרויקט למ"ד

לחוקר/ת התקשורת הצעיר/ה שלום,

בשעה טובה יש לך רעיון לפרויקט ואת/ה להוט/ה לצאת לדרך.

אך שנייה לפני שאת/ה יוצא/ת למסע מרתק של חקר וגילוי בתוככי עולם התקשורת, עצור/עצרי לשנייה ונסי/ה להבין - במה עוסק הפרויקט שלך? מה מייחד אותו? מדוע הנושא שבחרת הוא חשוב ומצדיק את המאמץ שתשקיע/י בו?

הכנו למענך סדרת שאלות אשר תעזורנה לך לקראת המסע ובמהלכו. אנא אל תחפז/י לענות על השאלות. הקדישי/י להן את מלוא תשומת הלב, הן תעזורנה לך בהמשך הדרך.

בהצלחה!

לתשומת לבך – עליך למלא את השאלות הבאות באופן רציני ומעמיק בכדי לקבל את אישור משרד החינוך.

בהצלחה!

משרד החינוך

המנהל למדע ולטכנולוגיה

הפיקוח על מגמות טכנולוגיות תקשורת

טופס אישור פרויקט למ"ד

שם ומשפחה: _____

שם בית הספר: _____

	מהו הנושא שבחרת? מדוע בחרת בנושא זה? מדוע נושא זה הוא מעניין או חשוב?	בחירת הנושא
1. 2. 3.	מצא/י שלוש כתבות מהתקשורת אשר עוסקות בנושא שבחרת וכתוב/כתבי מהי ההתייחסות בכל כתבה לנושא זה (מה אומרים על זה בתקשורת?)	מה אומרים על כך בתקשורת?
1. 2. 3.	כאן עלייך להציג שלושה מאמרים שכבר נכתבו על ידי חוקרי תקשורת ושיש להם קשר לנושא שבחרת. כתוב/כתבי בקצרה במה עוסק על מאמר וכיצד הוא קשור לנושא שלך.	האם כבר חקרו את הנושא בעבר? ואם כן, מה מצאו?
	כאן תוכל/י לכתוב מהי השאלה הראשית אשר תנחה אותך במהלך החקר שתבצע/י	אז מה בעצם את/אתה הולך/ת לחקור?
	כאן עלייך לכתוב מהי השיטה שלך לבדוק את מה שרצית.	איך יתבצע החקר שלך?

	<p>כאן תוכלי להציג את המושגים שלמדתי, ושלדעתך הם חשובים ו"נוגעים" בנושא של העבודה שלך. אינך צריך/כה להסביר אותם, אלא רק להזכיר אותם ולכתוב במשפט מדוע הם מתאימים לנושא.</p>	<p>איזה מושגים מהזירות שלמדתי מתאימים לנושא העבודה?</p>
	<p>כאן עליך לכתוב אילו שאלות דילמה עולות כשאת/ה חושב/ת על הנושא שאותו את/ה חוקר/ת ובודק/ת.</p>	<p>האם החקר שלך העלה שאלות דילמה כלשהן?</p>